

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

YUCOM
Komitet pravnika
za ljudska prava

BCBP

MOJA PRAVA U SLUČAJU SAOBRAĆAJNE NEZGODE:

VODIČ ZA POSTUPAK PRED OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA

**OTVORENA
VRATA
PRAVOSUĐA**

Izdavač

Komitet pravnik za ljudska prava – YUCOM

Kneza Miloša 4, 11103 Beograd

www.yucom.org.rs

Za izdavača

dr Katarina Golubović,

Priredio

Đorđe Blagojević, Beogradski centar za bezbednosnu politiku

Saradnik

Momčilo Živadinović, Komitet pravnik za ljudska prava – YUCOM

Lektura i korektura

Teodora Todorić Milićević

Dizajn

Ivana Zoranović

Priprema i štampa

Dosije studio, Beograd

Tiraž

750 komada

ISBN-978-86-82222-14-9

USAID
OD AMERIČKOG NARODA

CIP – Каталогизacija u publikaciji
Narodna biblioteka Srbije, Beograd
368.2(497.11)(035)

БЛАГОЈЕВИЋ, Ђорђе, 1986- Moja prava u slučaju saobraćajne nezgode: vodič za postupak pred osiguravajućim društvima / [priredio Đorđe Blagojević]. - Beograd : Komitet pravnik za ljudska prava - YUCOM, 2023 (Beograd : Dosije studio). - 35 str. : ilustr. ; 20 x 20 cm "Publikacija ... nastala je kao realizacija aktivnosti YUCOM-a u okviru projekta 'Otvorena vrata pravosuđa' koji realizuje Komitet pravnik za ljudska prava - YUCOM uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj USAID." --> kolofon. Tiraž 750.

ISBN 978-86-82222-14-9

a) Обавезно осигурање -- Саобраћај -- Србија -- Приручници

COBISS.SR-ID 120502025

Publikacija „Moja prava u slučaju saobraćajne nezgode: vodič za postupak pred osiguravajućim društvima“ nastala je kao realizacija aktivnosti Komiteta pravnik za ljudska prava (YUCOM) u okviru projekta „Otvorena vrata pravosuđa“, koji realizuje YUCOM uz podršku Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID). Stavovi izneti u ovoj publikaciji ne odražavaju nužno stavove Američke agencije za međunarodni razvoj (USAID) ili Vlade Sjedinjenih Američkih Država.

**MOJA PRAVA U SLUČAJU
SAOBRAĆAJNE NEZGODE:
VODIČ ZA POSTUPAK PRED
OSIGURAVAJUĆIM DRUŠTVIMA**

SADRŽAJ

O VODIČU.	7
ŠTA JE AUTOODGOVORNOST?.	9
KOJE VRSTE OBAVEZNOG OSIGURANJA U SAOBRAĆAJU POSTOJE?	10
ŠTA JE SAOBRAĆAJNA NEZGODA?	10
Koliko su česte saobraćajne nezgode u Srbiji?	11
ŠTA NAKON SAOBRAĆAJNE NEZGODE?	12
KO NEMA PRAVO NA NAKNADU ŠTETE?	14
KOME PODNETI ODŠTETNI ZAHTEV?	15
Kako podneti zahtev osiguravajućem društvu?	15
Šta da radim ako štetu prouzrokuje neosigurano vozilo?	17
Šta ako štetu načini vozilo Vojske Srbije?	18
ŠTA TREBA DA RADIM NAKON PODNOŠENJA ODŠTETNOG ZAHTEVA?	19
Šta se dešava u slučaju krivičnog postupka?	22

ŠTA AKO NISAM ZADOVOLJAN ODŠTETOM?	23
KADA MOGU DA POKRENEM SUDSKI POSTUPAK?.	24
Šta mogu da očekujem od sudskog postupka?	25
ŠTA RADITI KADA JE NEZGODU PROUZROKOVALO VOZILO INOSTRANIH REGISTRACIJA?	27
ŠTA KADA SE SAOBRAĆAJNA NEZGODA DOGODI U INOSTRANSTVU?	29
ŠTA AKO SE POVREDIM U VOZILU JAVNOG PREVOZA?	31
MORAM LI NADOKNADITI ŠTETU AKO SAM SKRIVIO SAOBRAĆAJNU NEZGODU?.	33
KO VRŠI NADZOR NAD RADOM OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA?	35

O VODIČU

Vodič „Moja prava u slučaju saobraćajne nezgode“ namenjen je svim učesnicima u saobraćaju na teritoriji Republike Srbije, na kopnu, vodenim površinama i u vazduhu. Napisan je na osnovu rešenja Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju i pravima koja su njime zagarantovana.

U vodiču će se naći i deo koji se odnosi na saobraćajne nezgode koje su se dogodile van teritorije Republike Srbije i prava koja imaju vlasnici vozila srpskih registracionih oznaka u ovim situacijama.

Vodič će pokušati da dâ odgovor na pitanja: šta činiti nakon što se dogodi saobraćajna nezgoda (u vezi s eventualnom naknadom štete), kako ostvariti svoja prava u postupku s osiguravajućim društvima i kako ostvariti svoja prava u slučaju da niste zadovoljni odlukom osiguravajućeg društva.

Svako ko se nađe na mestu gde je dozvoljen saobraćaj za motorna vozila, kao pešak, biciklista, vozač motornog vozila ili u bilo kom drugom svojstvu, potencijalni je učesnik saobraćajne nezgode. U slučaju da

ste od potencijalnog učesnika postali stvarni učesnik, naročito je bitno da se informišete o svojim pravima.

S druge strane, na ovom mestu će jedino biti reči o obaveznom osiguranju vozila, to jest autoodgovornosti. Ostale vrste osiguranja neće biti obuhvaćene, s obzirom na obim materije i ograničen broj strana vodiča.

Imajte u vidu da je vodič napisan u svrhu informisanja građana i da će Vam za pojedina pitanja možda biti potrebno da zatražite stručnu pomoć ili pravni savet.

ŠTA JE AUTOODGOVORNOST?

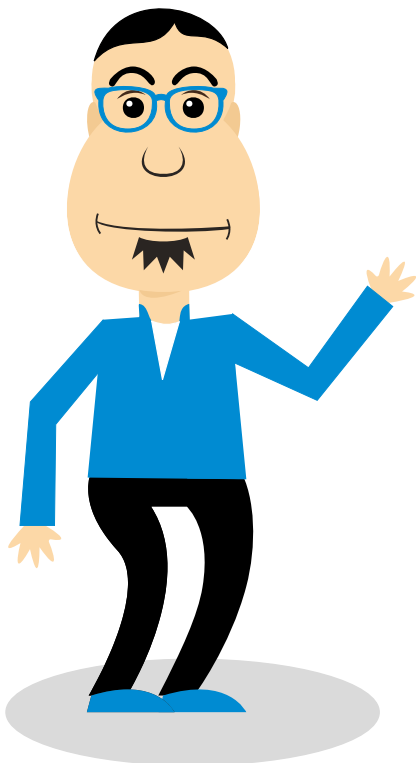
Osiguranje od autoodgovornosti (AO), to jest obavezno osiguranje motornih vozila ili obavezno osiguranje vlasnika motornih vozila od odgovornosti za štete pričinjene trećim licima, što bi bio potpun naziv, predstavlja tekovinu industrijalizacije sveta u 19. veku i pojave prvih motornih vozila, koja su sama po sebi imala svojstvo „opasnih stvari“. Osiguranje od autoodgovornosti imalo je za cilj da obešteti svakoga ko je pretrpeo štetu krivicom drugih lica (isključivom ili podeljenom), upotrebom motornih vozila.

Autoodgovornost je u savremenom svetu zadržala svoj humani karakter i postala neizbežan deo svakodnevice, s obzirom na napredak saobraćajnog sektora i mnogostrukog uvećanja broja vozila, posebno imajući u vidu kopene puteve. Princip je ostao isti. Dakle, svako ima pravo na nadoknadu štete prouzrokovane upotrebom motornog vozila od strane drugog lica.

Da bi se to pravo ostvarilo, u najvećem broju slučajeva biće potrebno da se pokrene postupak za naplatu štete kod osiguravajućih društava, koja su, kao finansijske institucije, ovlašćena da prodaju polise obaveznog osiguranja (AO polise).

Prema podacima Narodne banke Srbije od 31. 12. 2022. godine,¹ u Srbiji posluje 11 osiguravajućih društava koja dele tržište prodaje polisa obaveznog osiguranja, i to: AMS osiguranje, DDOR Novi Sad, GENERALI osiguranje, GLOBOS osiguranje, GRAWE osiguranje, MILENIJUM osiguranje, TRIGLAV osiguranje, UNIQA neživotno osiguranje, DUNAV osiguranje, SAVA neživotno osiguranje i WIENER STADTISCHE osiguranje. Tako je za celu 2022. godinu prodato ukupno 2.810.204 AO polisa, od čega najveći udeo imaju DUNAV osiguranje (skoro 30%) i GENERALI osiguranje (preko 18%).

1 https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/osiguranje/mesecni/12_2022.pdf

KOJE VRSTE OBAVEZNOG OSIGURANJA U SAOBRAĆAJU POSTOJE?

Osnovni zakon koji reguliše materiju nadoknade štete proistekle iz autoodgovornosti je Zakon o obaveznom osiguranju o saobraćaju. U članu 2 Zakon određuje vrste obaveznog osiguranja u saobraćaju, i to:

- osiguranje putnika u javnom prevozu od posledica nesrećnog slučaja;
- osiguranje vlasnika motornih vozila od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima;
- osiguranje vlasnika vazduhoplova od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima i putnicima;
- osiguranje vlasnika čamaca od odgovornosti za štetu pričinjenu trećim licima.

ŠTA JE SAOBRAĆAJNA NEZGODA?

Zakon definiše saobraćajnu nezgodu kao događaj u kome je nastala šteta zbog upotrebe prevoznog sredstva, to jest, u većini situacija, motornog vozila. Za postojanje osnova za ostvarenje prava iz osiguranja potrebno je da se ostvare samo dva uslova: 1. da je šteta nastala i 2. da je nastanak štete u uzročnoj vezi sa

upotrebom motornog vozila. Dakle, dovoljno je učešće samo jednog motornog vozila, bez obzira na to da li je bilo u pokretu i da li je korišćeno za svoju osnovnu namenu (npr. putnik na zadnjem sedištu otvara vrata automobila i nepažnjom povredi ruku pešaka koji prolazi pored), kako bi se pokrenuo postupak za naplatu štete prema odgovarajućem osiguravajućem društvu.

Koliko su česte saobraćajne nezgode u Srbiji?

Prema podacima Agencije za bezbednost saobraćaja Republike Srbije za 2021. godinu,² na teritoriji naše države se za godinu dana dogodilo 34.579 saobraćajnih nezgoda koje su prijavljene Ministarstvu unutrašnjih poslova, čime se dolazi do dnevnog proseka od skoro 95 nezgoda. Najviše nezgoda se dogodilo u decembru – 3.362, a najmanje u februaru – 2.232. Petak je dan u sedmici s najviše saobraćajnih nezgoda, dok je nedelja dan s najmanjim brojem. Najveći broj nezgoda se, na dnevnom nivou, dogodi u periodu od 11 časova pre podne do 7 časova posle podneva. Treba uzeti u obzir da se saobraćajne nezgode sa najtežim posledicama najčešće dešavaju u kasnim večernjim ili ranim jutarnjim časovima, ali, imajući u vidu manji obim saobraćaja u tom periodu, te podatke je teško uočiti u zvaničnoj statistici.

Zvanična statistika govori samo o saobraćajnim nezgodama prijavljenim policiji. Stvarni broj nezgoda je nekoliko puta veći (veliki broj njih ima za ishod manju imovinsku štetu, te nije neophodno obavestavati MUP). U većini slučajeva će učesnici imati pravo na naknadu štete od osiguravajućih društava, bez obzira na to da li je prijavljena policiji.

2 https://www.abs.gov.rs/admin/upload/documents/20220915105252-statisticki_konacno_2021.pdf

ŠTA NAKON SAOBRAĆAJNE NEZGODE?

Dogodila se saobraćajna nezgoda. Vi ste jedan od učesnika. Smatrate da je drugo lice izazvalo saobraćajnu nezgodu. Šta raditi u toj situaciji?

Pre svega, potrebno je da se pridržavate standarda o obezbeđenju mesta nezgode i obezbeđenju vozila, pružanja pomoći povređenim licima, zvanju hitne pomoći i tako dalje. S druge strane, kako biste ostvarili svoja prava iz osiguranja od auto-odgovornosti, potrebno je da, s vozačem vozila koje je izazvalo nezgodu, popunite i potpišete Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi ili da pozovete policiju da izađe na lice mesta, u zavisnosti od toga koliki je obim štete. Takođe, poželjno je da sačinite što je moguće više fotografija, kako vozila i oštećenja na njima tako i samog mesta nezgode (i to tako da se vide položaj vozila, vremenske prilike, stanje na kolovozu, postojanje saobraćajne signalizacije u blizini...).

Evropski izveštaj o saobraćajnoj nezgodi³ je dokument koji bi svako trebalo da poseduje u motornom vozilu. Osiguravajuće društvo je dužno da Vam izda primerak u trenutku registracije vozila, to jest kupovine polise osiguranja od autoodgovornosti. Uredno popunjen potpisani Evropski izveštaj će kasnije, u postupku pred osiguravajućim društvom, služiti kao dokaz o nastanku štete. Ne postoji smetnja da se Evropski izveštaj popuni u slučajevima kada u nezgodi učestvuje samo jedno vozilo (npr. vozač izgubi kontrolu nad vozilom i udara u ogradu pored puta koja je u vlasništvu drugog lica).

3 <https://www.ams.co.rs/uploads/Evropski%20izvestaj%20o%20saobracajnoj%20nezgodi.pdf>

U slučaju da je u saobraćajnoj nezgodi bilo povređenih lica ili je u pitanju veća materijalna šteta, biće potrebno da policija izađe na lice mesta i izvrši uviđaj. U našem pravnom poretku ne postoji tačan odgovor na to šta je veća materijalna šteta. Da li je to iznos preko 200.000 dinara, granica koja razdvaja prekršaj od krivičnog dela, kako stoji u članu 289 Krivičnog zakonika (Ugrožavanje javnog saobraćaja), ili je to iznos preko 1.000 evra, do kojeg se tretira kao mala šteta, rešavana po skraćenom postupku, kako stoji u članu 27 Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju? Praksa osiguravajućih društava nije ustaljena, te je najbolje zvati policiju u svim situacijama kada se može proceniti da će šteta biti veća od 1.000 evra.⁴ Zapisnik policije, službena beleška, potvrda o saobraćajnoj nezgodi ili bilo koji drugi dokument izdat od policije kasnije će, u postupku pred osiguravajućim društvom, služiti kao dokaz o nastanku štete.

Pored evidentiranja saobraćajne nezgode na jedan ili drugi način, potrebno je da saznate kod kojeg osiguravajućeg društva je osigurano vozilo koje je prouzrokovalo nezgodu i koji je broj polise osiguranja od autoodgovornosti tog vozila. U slučaju da to niste uspeli na licu mesta, na raspolaganju Vam stoji servis⁵ na sajtu Udruženja osiguravača Srbije, gde se možete informisati o podacima vezanim za polisu i osiguravača. Ako je nezgodu prouzrokovao vozač skupa vozila (vučno i priključno vozilo), biće merodavna polisa vučnog vozila, bez obzira na to koji deo skupa vozila je pričinio štetu. Jedino će, u slučaju da se prikolica otkači i nakon toga pričinio štetu, biti merodavna polisa priključnog vozila.

Treba napomenuti da kod malih materijalnih šteta postoji najjednostavnija, treća opcija, takozvani dogovor na licu mesta. Tada će vozač koji je izazvao nezgodu isplatiti dogovorenu svotu novca oštećenom, bez uključivanja policije i osiguravajućih društava.

4 Pravo svakoga je da zahteva izlazak policije na lice mesta, bez obzira na visinu štete, dakle i kada je ona minimalna. Ovde je reč o preporuci koja se tiče naknadnog postupka sa osiguravajućim društvima.

5 <https://www.uos.rs/webapp/IC/InfocenterBasicSearch.aspx?lang=lat>

KO NEMA PRAVO NA NAKNADU ŠTETE?

Prema članu 21 Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju, sledeća lica neće imati pravo na naknadu štete, iako je do štete došlo:

- vlasnik motornog vozila čijom mu je upotrebom pričinjena šteta, za štete na stvarima (ovo se odnosi samo na imovinsku štetu – na primer, pravno lice je vlasnik dva kamiona, od kojih jedan pričinio štetu drugome na parkingu tog pravnog lica, dok bi, u slučaju povreda, vlasnik imao pravo na naknadu štete, ukoliko nije bio vozač koji je navedenom prilikom izazvao nezgodu);
- vozač motornog vozila čijom mu je upotrebom pričinjena šteta (ovo znači da vozač koji je skrivio saobraćajnu nezgodu neće imati pravo na naknadu nematerijalne štete koju je pretrpeo, a ni bilo koje druge štete – na primer, vozač pozajmi automobil i pozajmljenim automobilom ošteti motorno vozilo u svom vlasništvu);
- lice koje je svojevolejno ušlo u motorno vozilo čijom mu je upotrebom pričinjena šteta, a koje je znalo da je to vozilo protivpravno oduzeto (na primer, lice pretrpi povrede kao suvozač u vozilu koje je ukradeno, a to lice je ili učestvovalo u krađi ili je znalo za krađu);

- lice koje je štetu pretrpelo: (a) upotrebom motornog vozila za vreme zvanično odobrenih auto-moto i karting takmičenja i delova tih takmičenja na zatvorenim stazama, na kojima je cilj postizanje maksimalne brzine, kao i na probama (treningu) za ta takmičenja, (b) usled dejstva nuklearne energije tokom prevoza nuklearnog materijala, odnosno usled dejstva opasnog tereta tokom njegovog transporta, (c) usled vojnih operacija, vojnih manevara, pobuna ili terorističkih akcija, ako postoji uzročna veza između tih dejstava i nastale štete.

KOME PODNETI ODŠTETNI ZAHTEV?

Zahtev za naknadu štete (odštetni zahtev) šalje se osiguravajućem društvu. Ako nije moguće ostvariti svoje pravo prema osiguravajućem društvu, odštetni zahtev se šalje Garantnom fondu pri Udruženju osiguravača Srbije.

Kako podneti zahtev osiguravajućem društvu?

Odštetni zahtevi se podnose osiguravajućim društvima na tri načina: 1. lično, popunjavanjem propisanog formulara u prostorijama društva određenim za prijavu štete; 2. putem redovne pošte, na adresu centrale ili poslovnice gde se vrše prijave šteta; 3. putem elektronske pošte, na adresu navedenu na internet sajtu društva.

Društva za osiguranje su značajno olakšala postupak prijave štete poslednjih godina, tako da danas svako društvo u Srbiji omogućava oštećeniku

da popuni formular za prijavu i podnese zahtev putem interneta.⁶ Pored toga, na njihovim internet sajtovima je jasno navedeno šta je neophodno od dokumentacije kako bi se šteta prijavila i rešila.

Da li ćete štetu prijaviti sami, uz pomoć advokata ili agencije specijalizovane za naknadu štete iz osiguranja ostaje na Vama, s tim što treba imati u vidu da je potrebno pisano ovlašćenje za prijavu štete u slučaju kada štetu prijavljuje drugo lice, čak i kada je u pitanju član porodice. Treba napomenuti da osiguravajuća društva snose troškove advokata i agencija za naknadu štete prema utvrđenoj tarifi, u slučaju da je zahtev upućen tim putem delimično ili u potpunosti osnovan.

Prijavu štete za maloletna lica vrše zakonski zastupnici ili punomoćnici po posebnom ovlašćenju.

Kod prijave nematerijalne štete za smrt ili naročito težak invaliditet bliske osobe, kao oštećena lica javljaju se oni koji nisu direktno „pogođeni” posledicama saobraćajne nezgode, već su bliska lica kao takva. Na pitanje ko se smatra bliskim licem, odgovor daje Zakon o obligacionim odnosima u članu 201.⁷ Dakle, to su uvek članovi uže porodice (bračni drug, deca i roditelji), ali i braća, sestre i vanbračni drug, pod uslovom da je između njih i nastradalog ili povređenog lica postojala trajnija zajednica života u trenutku saobraćajne nezgode.

U zahtevu za naknadu štete možete zahtevati tačan iznos nadoknade, s tim što osiguravajuća društva neće biti u obavezi da Vam nadoknade preko traženog iznosa, ukoliko se utvrdi da je obim štete veći. U praksi se dešava da odštetni zahtev bude prenisko opredeljen, tako da je najbolje zahtevati više iznose od uobičajenih ili ne navoditi iznos zahtevane nadoknade.

6 Po pravilu, prijava se vrši na propisanom formularu, ali ne postoje smetnje da to bude na bilo kom papiru, u bilo kojoj formi. Bitno je da se navedu osnovni podaci o sebi, saobraćajnoj nezgodi i samoj šteti, tj. vrsti i obimu štete.

7 https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_obligacionim_odnosima.html

Šta da radim ako štetu prouzrokuje neosigurano vozilo?

Neosiguranim se smatraju sva prevozna sredstva koja podležu obavezi osiguranja od odgovornosti u saobraćaju u skladu sa zakonom, a koja nemaju zaključenu odgovarajuću polisu osiguranja. U saobraćajnoj nezgodi koju je prouzrokovalo neosigurano vozilo, Garantni fond pri Udruženju osiguravača Srbije isplaćuje i materijalnu i nematerijalnu štetu. Materijalna šteta podrazumeva svaku vrstu imovinskog gubitka, dok kod nematerijalne štete taj imovinski gubitak ne postoji, već ona nastaje usled pretrpljenih duševnih i fizičkih bolova i straha. Isplatom štete prouzrokovane upotrebom neosiguranog vozila Garantni fond stiče pravo regresa prema vlasniku, odnosno korisniku neosiguranog vozila.

Udruženje osiguravača Srbije (UOS) predstavlja telo koje, s jedne strane, ima ulogu u unapređenju rada osiguravajućih društava, dok, s druge strane, kroz svoje servise približava rad osiguravajućih društava osiguranicima. Osnivači Udruženja su društva za osiguranje koja su osnovana i koja obavljaju delatnost osiguranja na teritoriji Srbije, a koja su svojim ulogom u novcu ili imovini osnovala Udruženje.

Pravo na naknadu štete iz sredstava Garantnog fonda imaćete i u sledeća dva slučaja.

- U slučaju štete od upotrebe nepoznatog motornog vozila, vazduhoplova i čamca.

U saobraćajnim nezgodama koje nastanu upotrebom nepoznatog motornog vozila, vazduhoplova i čamca, Garantni fond isplaćuje štetu zbog smrti, povrede tela ili narušavanja zdravlja. Iz sredstava Garantnog fonda ne može se naplatiti šteta na vozilu, ogradi i drugim stvarima koja potiče od upotrebe nepoznatog motornog vozila.

- U slučaju štete od upotrebe motornog vozila, vazduhoplova ili drugog prevoznog sredstva koje je bilo osigurano kod osiguravajućih društava nad kojima je pokrenut stečajni postupak;

Kod saobraćajnih nezgoda koje nastanu upotrebom vozila osiguranog kod društva nad kojim je otvoren stečajni postupak, iz sredstava Garantnog fonda se nadoknađuje i materijalna i nematerijalna šteta. Obaveza Garantnog fonda uslovljena je prethodnim okončanjem stečajnog postupka. Garantni fond isplaćuje deo štete koji nije nadoknađen iz stečajne mase, odnosno, ukoliko šteta nije prijavljena, deo štete koji bi ostao nenadoknađen da je prijavljena u postupku stečaja. Garantni fond je obavezan da Vam nadoknadi štetu samo ukoliko je vozilo štetnika bilo osigurano kod društva nad kojim je pokrenut postupak stečaja, a ne i postupak likvidacije.

Garantni fond pri Udruženju osiguravača Srbije prima zahteve za naknadu štete, vrši procenu, likvidaciju i isplatu naknade štete, i ostvaruje regresne zahteve u vezi s korišćenjem sredstava Garantnog fonda. Odštetni zahtevi se šalju Garantnom fondu putem redovne pošte na adresu Trešnjinog cveta 1g, Beograd ili putem elektronske pošte na adresu garantnifond@uos.rs.

Garantni fond ima obavezu da isplati naknadu štete u istom obimu i prema istim uslovima kao da je na dan nastanka štete bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju, dakle do iznosa kojim je zakonom ograničena obaveza osiguravajućih društava.

Šta ako štetu načini vozilo Vojske Srbije?

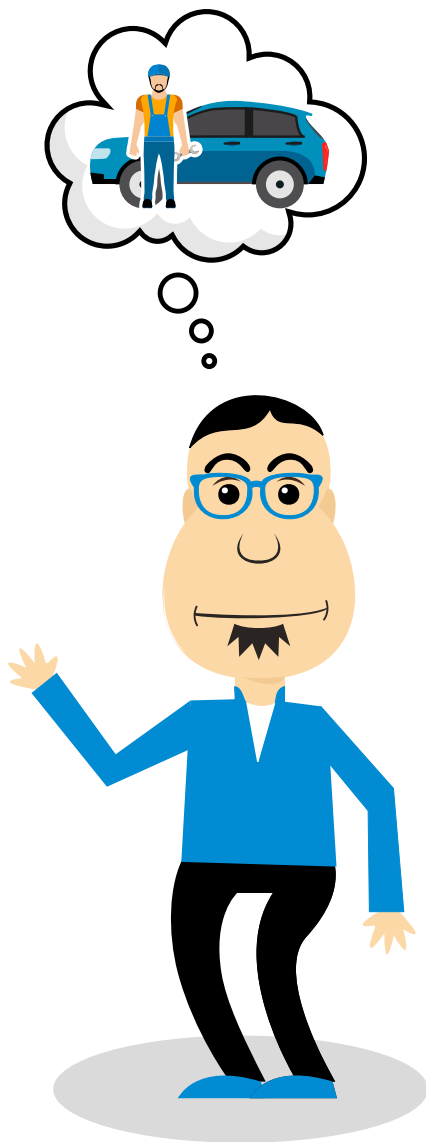
Izuzetak predstavlja situacija u kojoj je nezgodu skrivio vozač prevoznog sredstva u vlasništvu Vojske Srbije. Tada se zahtevi šalju direktno Ministarstvu odbrane Republike Srbije, na adresu Birčaninova 5, Beograd,

imajući u vidu da se odredbe Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju ne primenjuju na Vojsku Srbije.

ŠTA TREBA DA RADIM NAKON PODNOŠENJA ODŠTETNOG ZAHTEVA?

Nakon prijema zahteva za naknadu materijalne štete, biće neophodno da dovezete oštećeno vozilo do prostorija osiguravajućeg društva, kako bi procenitelj fotografisao oštećenja i izvršio procenu štete, na osnovu čega će sačiniti zapisnik o oštećenju, koji će služiti kao osnova za nadoknadu štete. U slučaju da je oštećeno nepokretno dobro ili da vozilo nije u voznom stanju, kao i u posebnim okolnostima, u dogovoru sa proceniteljem, fotografisanje se može obaviti na mestu gde se nalazi oštećena imovina. Treba dodati da, pre izrade zapisnika o oštećenju, ne smete raditi bilo kakve popravke na oštećenoj imovini, kako ne biste došli u situaciju da odštetni zahtev bude odbijen.

Ovog koraka neće biti kod zahteva za naknadu nematerijalne štete, već će, izuzetno, kada osiguravajuće društvo oceni kao neophodno i svrsishodno, biti potrebno da dođete u prostorije osiguravajućeg društva na pregled kod lekara-cenzora. Na osnovu dostavljene medicinske dokumentacije, lekar-cenzor će izraditi nalaz i dati mišljenje, što će služiti kao osnova za dalji postupak naknade štete. Važno je napomenuti da prva medicinska dokumentacija ne sme biti starija od 72 časa od časa saobraćajne nezgode. U suprotnom, praksa svih osiguravajućih društava, a i velike većine sudova, u eventualnim sudskim sporovima za naknadu štete, ukazuje na to da će Vaš zahtev za naknadu nematerijalne štete biti odbi-

jen. Stoga, lekaru bi se trebalo javiti odmah nakon saobraćajne nezgode u kojoj je došlo do povrede.

U daljem delu postupka, rešavanje zahteva će preći na likvidatora osiguravajućeg društva, koji je, na početku, dužan da utvrdi da li je zahtev za naknadu štete osnovan, to jest da li se, prema dostavljenoj dokumentaciji, može smatrati da je vozač vozila osiguranog kod tog društva isključivo kriv za izazivanje predmetne saobraćajne nezgode. Neretko će se desiti da odštetni zahtev bude odbijen, usled nepostojanja dokaza o načinu nastanka nezgode ili će biti utvrđena delimična odgovornost (npr. 50%), usled nedovoljnog broja dokaza.⁸ Ako likvidator utvrdi da je zahtev osnovan ili delimično osnovan, pristupiće obračunavanju štete, imajući u vidu stanje na tržištu, standarde struke i praksu osiguravajućih društava. Kod šteta na stvarima⁹ vodiće se cenama materijala, delova i radnih časova. Kod ovih vrsta šteta biće manjih razlika u novčanim iznosima, u zavisnosti od toga kojem osiguravajućem društvu se obraćate. Kod šteta na licima¹⁰ vodiće se težinom pretrpljenih povreda, jačinom i intenzitetom pretrpljenog bola i straha, kao i umanjenjem opšte životne aktivnosti (invaliditetom) povređenog lica. Tako se, u praksi, za najblaže povrede za koje se isplaćuje naknada (kao što su nagnječenje grudnog koša i trzajna povreda vrata, engl. *whiplash*), to jest povrede

8 Ovo je česta situacija kod saobraćajnih nezgoda koje povlače krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja, zato što se većina dokumentacije nalazi kod javnih tužilaca, koji nisu u obavezi da prosleđuju dokumentaciju osiguravajućim društvima, dok traje istraga.

9 Štete na stvarima su uvek i materijalne štete.

10 Štete na licima su uglavnom nematerijalne štete, mada ponekad mogu biti i materijalne (novčana renta, naknada izgubljene zarade...).

koje sa sobom ne povlače nužno umanjenje opšte životne aktivnosti, isplaćuje minimalna novčana nadoknada od 110.000 dinara (60 hiljada za pretrpljeni bol, 50 hiljada za pretrpljeni strah) kod nekih osiguravajućih društava, dok taj minimum iznosi 160.000 dinara (80 hiljada za bol, 80 hiljada za strah) kod drugih društava. I naknade drugih vrsta šteta na licima variraju. Tako na primer, naknada za smrt bliskog lica može ići od 700.000 do 1.200.000 dinara, u zavisnosti od osiguravajućeg društva.

Nakon utvrđivanja osnova i obračunavanja iznosa naknade štete, likvidator će napraviti nalog za plaćanje i poslati odluku o rešavanju odštetnog zahteva na adresu koja je navedena u odštetnom zahtevu. Način isplate je ostavljen Vama, kao oštećenom licu, na izbor, tako da novac možete primiti na svoj račun ili na račun drugog lica koje ima ovlašćenje za prijem novca (advokat, agencija, član porodice, prijatelj...). Kod šteta na stvarima, oštećeno lice može izabrati da se novac uplati na račun servisa za popravku, po dostavljenoj fakturi za popravku. U tom slučaju, osiguravajuće društvo je dužno da isplati naknadu sa uračunatim PDV-om. U suprotnom, društvo neće biti u obavezi da isplati PDV, s obzirom na to da ne postoji dokaz da je došlo do prometa robe i usluga.

Rokovi za rešavanje odštetnih zahteva su jasno utvrđeni Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju i iznose osam dana za male štete (gorenavedene štete čiji iznos ne prelazi 1.000 evra) i 14 dana za ostale štete, počev od dana dostavljanja odštetnog zahteva. Ovim zakonom su utvrđeni maksimalni rokovi za rešavanje šteta i oni iznose 45 dana za štete na stvarima i 90 dana za štete na licima. Maksimalni rokovi se primenjuju kada dostavljena dokumentacija nije kompletna, to jest poznato je da postoje dokumenti koji nisu dostavljeni, a značajni su za donošenje odluke po zahtevu za naknadu štete iz osiguranja (npr. uviđajna dokumentacija koja se nalazi kod javnog tužioca tokom istrage).

Šta se dešava u slučaju krivičnog postupka?

Ukoliko se protiv lica za koje se sumnja da je izazvalo saobraćajnu nezgodu vodi krivični postupak, može doći do zastoja u rešavanju odštetnih zahteva. Osiguravajuća društva će čekati na državne organe za dostavljanje neophodne dokumentacije, što će neretko dovesti do proteka rokova od 45 i 90 dana. Tada će zakonom biti prinuđena da donesu odluke o delimičnom usvajanju ili odbijanju odštetnih zahteva (u zavisnosti od dostavljenih dokaza u tom trenutku) pre isteka roka, s tim što će i u jednom i u drugom slučaju stajati obaveštenje o tome da će se odštetni zahtev ponovo rešavati nakon pribavljanja neophodne dokumentacije.

Ishod krivičnog postupka nema obavezujuće dejstvo na odluke po odštetnim zahtevima, ali će se osiguravajuća društva, u praksi voditi onim što je odlučeno pred državnim organom. Za krivično delo ugrožavanja javnog saobraćaja posebno je značajno načelo oportuniteta, to jest odlaganja krivičnog gonjenja. Javni tužilac može doneti naredbu o odlaganju krivičnog gonjenja, gde će biti određene mere koje je okrivljeni dužan da preduzme i rok za njihovo izvršenje. Ukoliko okrivljeni u predviđenom roku ispuni sve preuzete obaveze određene naredbom, javni tužilac će odbaciti podnetu krivičnu prijavu, a osiguravajuća društva će ovakvo odbacivanje krivične prijave uglavnom tretirati kao priznanje krivice. Mere koje se mogu odrediti propisane su Zakonikom o krivičnom postupku,¹¹ ali praksa ukazuje na to da se javni tužioci najčešće opredeljuju za meru uplate novčanog iznosa u humanitarne svrhe.

¹¹ Član 283

ŠTA AKO NISAM ZADOVOLJAN ODŠTETOM?¹²

Svako oštećeno lice koje nije zadovoljno radom, donetom odlukom ili visinom utvrđene naknade štete, može u roku od 14 dana od dostavljanja odluke osiguravajućeg društva podneti prigovor tom društvu, i to na načine na koje se može podneti odštetni zahtev u prvom stepenu. Forma prigovora ovde takođe nije od ključnog značaja, te je društvo u dužnosti da postupi po svakom prigovoru pristiglom na njegovu adresu, posebnom delu društva zaduženom za rešavanje prigovora. Prigovori se mogu odnositi na neblagovremenost u radu društva, na odluku o odbijanju odštetnog zahteva (ili delimičnom usvajanju odštetnog zahteva) ili na odluku o visini opredeljene nadoknade.

Svaki prigovor koji uz sebe sadrži bilo koji novi dokument značajan za izmenu postojeće odluke, to jest dokument koji bi doprineo donošenju drugačije odluke da je bio dostavljen u ranijoj fazi rešavanja zahteva, neće biti tretiran kao prigovor, već kao dopunski (dodatni) zahtev za naknadu štete i rešavaće se prema pravilima koja važe za rešavanje odštetnih zahteva, o čemu je bilo reči u prethodnom poglavlju.

Prigovore rešava tročlana drugostepena komisija društva za osiguranje, sastavljena od pravnika, zaposlenih u društvu ili advokata, spoljnih saradnika društva. Osiguravajuće društvo je dužno da donese odluku po prigovoru (odgovor na prigovor) u roku od 15 dana od njegovog prijema, a najkasnije u dodatnom roku od još 15 dana, s tim da je u obavezi da prigovaraču pošalje obaveštenje o produženju roka rešavanja, i to ne posle isteka prvobitnog roka od 15 dana.

.....
12 Bliže i detaljnije o prigovorima: https://www.nbs.rs/export/sites/NBS_site/documents/propisi/propisi-zk/postupak_prigovor_osiguranje_2021.pdf

Prigovor možete podneti i Narodnoj banci Srbije (NBS) ukoliko niste zadovoljni dostavljenim odgovorom na prigovor ili Vam taj odgovor nije dostavljen blagovremeno, u skladu s rokovima navedenim u ovom poglavlju. Prigovor NBS može se uputiti pre pokretanja eventualnog sudskog spora pismenim putem, poštom ili internet prezentacijom na sajtu Narodne banke Srbije.

Rok za podnošenje prigovora NBS iznosi šest meseci od dana prijema odgovora po prigovoru ili od dana proteka roka za prijem odgovora po prigovoru.

KADA MOGU DA POKRENEM SUDSKI POSTUPAK?

Imate pravo da sudskim putem, tužbom za naknadu štete, zahtevate nadoknadu materijalne i/ili nematerijalne štete koju ste pretrpeli kao učesnik u saobraćajnoj nezgodi. Po pravilu, za tužbom, kao krajnjim mehanizmom zaštite prava, trebalo bi posezati kada su iscrpljena sva ostala sredstva (odštetni zahtev, dopuna odštetnog zahteva, prigovor na odluku, prigovor NBS). U praksi to pak često nije slučaj, pogotovo imajući u vidu da ova materija nije detaljno regulisana zakonom, te se dešava da tužbe budu predate sudu na odlučivanje čak i pre obraćanja osiguravajućem društvu odštetnim zahtevom, takozvane direktne tužbe, prema terminologiji iz osiguranja.

Tužba se može smatrati preuranjenom ukoliko je podneta pre isteka maksimalnih rokova za rešavanje odštetnih zahteva za štete na stvarima ili štete na licima (45 dana i 90 dana), te bi

se isto moglo primeniti analogijom i na one tužbe koje su podnete pre podnošenja odštetnog zahteva.

Dakle, sud može smatrati ovakvu tužbu preuranjenom i doneti meritornu presudu o odbijanju tužbenog zahteva, što daje pravo tužiocu da ponovo podnese tužbu kada se ispune uslovi koji se tiču preuranjenosti (naravno, ukoliko u međuvremenu osiguravajuće društvo nije donelo odluku koja je zadovoljavajuća za oštećeno lice).

Šta mogu da očekujem od sudskog postupka?

Kada se ispune uslovi da tužba ne bude odbijena presudom zbog preuranjenosti, sud će odlučivati o navodima iz tužbe saslušanjem svedoka i predočavanjem nalaza i mišljenja veštaka, najčešće saobraćajno-tehničke i medicinske struke. Neretko će se desiti da odluka suda bude značajno povoljnija po oštećeno lice od odluke osiguravajućeg društva, s tim što sâm sudski postupak nosi sa sobom dodatne troškove, gubitak vremena i stres, na šta nije spreman svako. Pod značajno povoljnijom odlukom suda misli se kako na usvajanje ranije odbijenog zahteva, tako i na utvrđivanje višeg novčanog iznosa u odnosu na iznos utvrđen u vansudskom postupku, odnosno postupku po odštetnom zahtevu.

Na primer, desiće se da sudovi (najčešće na teritoriji Vojvodine) dosude naknadu nematerijalne štete za zahteve koji su bili u celosti odbijeni u postupku pred osiguravajućim društvom. U konkretnom primeru,¹³ oštećeno lice se obratilo jednom osiguravajućem društvu zahtevom za naknadu štete za pretrpljeni strah u saobraćajnoj nezgodi. Naime, prema prevlađujućoj praksi osiguravajućih društava, postojanje straha bez pretrpljenih objektivnih povreda ne predstavlja činjenicu koja je dovoljna za

13 Presuda Osnovnog suda u Novom Sadu, P 10059/2020

isplatu naknade štete iz osiguranja. Međutim, sud je u ovom slučaju, ceneći pojedinosti, dosudio naknadu od 50.000 dinara za strah, kao i troškove parničnog postupka na teret osiguravajućeg društva.

S druge strane, osiguravajuća društva zaziru od dugotrajnih i iscrpljujućih (finansijski i kadrovski) sudskih postupka, te će se neretko, ako je tužbeni zahtev realno postavljen, odlučiti na postizanje vansudskog poravnanja s oštećenim licem pre upuštanja u sâm sudski postupak, a nakon što tužba pristigne na adresu tuženog, to jest društva. Stoga se može reći da tužba često ima dejstvo pritiska na osiguravajuće društvo u smislu opomene, te ne čudi činjenica da mnogi advokati posežu za tužbom samo da bi naterali društvo na postizanje poravnanja.

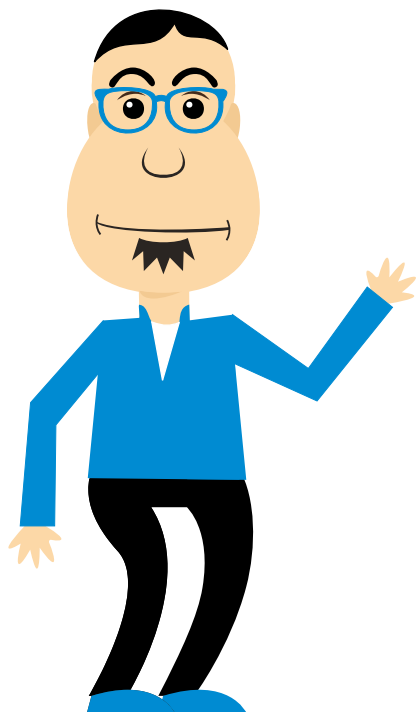
ŠTA RADITI KADA JE NEZGODU PROUZROKOVALO VOZILO INOSTRANIH REGISTRACIJA?

S obzirom na to da se Srbija nalazi na raskrsnici puteva između zapadne i centralne Evrope, s jedne strane, i Grčke i Male Azije, s druge, kao i imajući u vidu činjenicu da veliki broj građana naše države radi i privremeno boravi u inostranstvu, nije retkost da se unutar granica Srbije događaju saobraćajne nezgode koje prouzrokuju vozači vozila inostranih registarskih oznaka.

Postavljaju se pitanja: kome se obratiti, šta raditi u ovom slučaju i kako izgleda postupak naknade štete?

Svako vozilo inostranih registarskih oznaka trebalo bi da ima važeću polisu osiguranja od autoodgovornosti, a samim tim i inostrano osiguravajuće društvo koje je izdalo i prodalo tu polisu. Većina inostranih osiguravajućih društva ima zaključene godišnje korespondentne ugovore s domaćim osiguravajućim društvima, čime im je preneti nadležnost za rešavanje i isplatu odštetnih zahteva uz naplatu provizije. Korespondentna društva možete pretražiti na internet sajtu Udruženja osiguravača Srbije¹⁴ (npr. na dan 28. 2. 2023. godine korespondent ALLIANZ osiguranja iz Nemačke bilo je DUNAV osiguranje) i utvrditi koje osiguranje sa teritorije Srbije je zaduženo za rešavanje zahteva prema odgovarajućem inostranom društvu. Najveći udeo u korespondentnim ugovorima imaju DUNAV i MILENIJUM osiguranje. Dobar deo inostranih osiguravajućih društva nema korespondentne ugovore, te se u tom slučaju, za naknadu štete treba obratiti Birou zelene karte pri Udruženju osiguravača Srbije.

14 <https://udruzenje-osiguravaca.rs:6565/?lang=cyrl>

Postupak podnošenja zahteva, rešavanja i isplate naknade isti je kao i kod saobraćajnih nezgoda koje ne sadrže element inostranosti. Dakle, oštećeno lice će se obratiti jednom od osiguravajućih društava iz Srbije i od njega zahtevati isplatu naknade štete. Rokovi za rešavanje ostaju isti, s tim što će kod ovih vrsta odštetnih zahteva češće dolaziti do proteka rokova zbog komunikacije, koja će se voditi i na relaciji korespondent – inostrano osiguravajuće društvo. Jedina razlika će postojati iz ugla domaćeg korespondenta, koji će, nakon isplate štete, podneti zahtev za refundaciju novca inostranom osiguravajućem društvu uz uračunatu proviziju.

Ulogu Garantnog fonda u vezi s neosiguranim vozilima i vozilima koja su bila osigurana kod osiguravajućih društava nad kojima je pokrenut stečajni postupak na ovom mestu preuzima Biro zelene karte. Odštetni zahtevi se šalju Birou zelene karte putem redovne pošte na adresu Trešnjinog cveta 1g, Beograd ili putem elektronske pošte na adresu greencard@uos.rs.

ŠTA KADA SE SAOBRAĆAJNA NEZGODA DOGODI U INOSTRANSTVU?

Sistem zelene karte nastao je u prošlom veku. On omogućuje prelaz vozila preko državne granice uz priznavanje polise obaveznog osiguranja u saobraćaju koja je zaključena u državi porekla vozila. Uz polis, bilo je potrebno posedovati i poseban obrazac zelene boje, takozvani zeleni karton. U međuvremenu, većina država iz Sistema zelene karte potpisala je međunarodni sporazum poznatiji kao Multilateralni garantni sporazum,¹⁵ čime je zeleni karton izbačen iz upotrebe.

Republika Srbija je potpisala pomenuti sporazum i od 1. januara 2012. godine, za ulazak vozila srpskih registracija na teritoriju zemlje članice Sistema zelene karte i potpisnice Multilateralnog garantnog sporazuma dovoljna je samo važeća polisa osiguranja od autoodgovornosti. Potpisivanjem Briselskog sporazuma o uzajamnom priznavanju osiguranja vozila sa Srbijom, Kosovo se od 12. avgusta 2015. godine može svrstati u tu grupu teritorija.

Zeleni karton je neophodan za putovanje u neku od jedanaest članica Sistema zelene karte koje nisu potpisale Multilateralni garantni sporazum: Rusiju, Belorusiju, Ukrajinu, Moldaviju, Tursku, Iran, Severnu Makedoniju, Albaniju, Tunis, Maroko i Azerbejdžan.¹⁶ Za ostale države sveta, pri ulasku je potrebno kupiti polis graničnog osiguranja, a postupak naknade štete je regulisan bilateralnim sporazumima sa svakom državom ponaosob.

15 Članice Sistema i potpisnice Sporazuma su sve države EU, UK, Švajcarska, Norveška, Island, Lihtenštajn, Andora, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija.

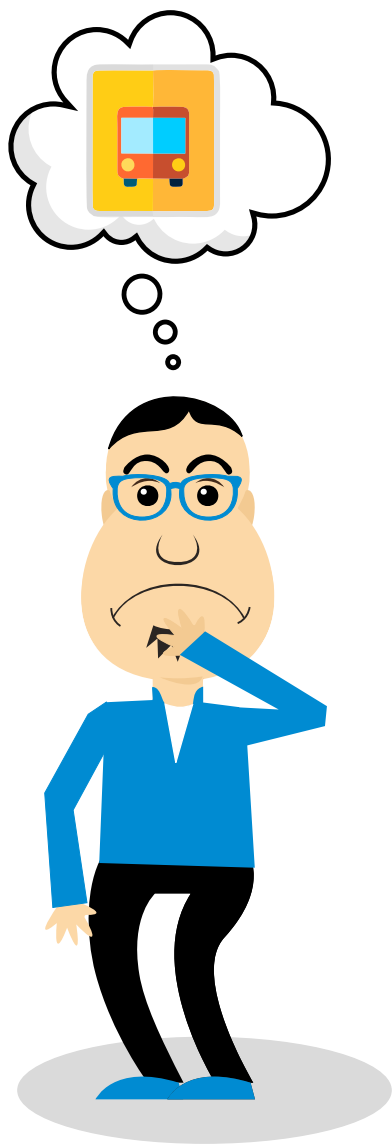
16 Izrael je 2022. svojevremeno istupio iz članstva Sistema zelene karte.

Ukoliko građanin Republike Srbije pretrpi materijalnu i/ili nematerijalnu štetu u saobraćajnoj nezgodi koja se dogodila na tlu neke od država Sistema zelene karte, za naknadu štete biće nadležno osiguravajuće društvo koje je izdalo polisu osiguranja od autoodgovornosti u slučaju da je štetu prouzrokovalo „domaće“ vozilo, gledano iz ugla te države.

U drugim situacijama, to jest kada štetu prouzrokuje vozilo iz treće države (npr. vozilo nemačkih registracija ošteti vozilo srpskih registracija u Grčkoj), za naknadu štete biće nadležan biro zelene karte države u kojoj se nezgoda dogodila.

Podnošenje zahteva za naknadu štete prema inostranom osiguravajućem društvu ili inostranom birou možete izvršiti putem pošte ili imejla, ili uz pomoć advokatskih kancelarija i agencija iz oblasti osiguranja koje imaju iskustva u tom polju delovanja.

Za pomoć u određivanju nadležnog osiguranja ili biroa na raspolaganju stoji Biro zelene karte pri Udruženju osiguravača Srbije.

ŠTA AKO SE POVREDIM U VOZILU JAVNOG PREVOZA?

Zakon o obaveznom osiguranju u saobraćaju propisuje da su vlasnici prevoznih sredstava kojima se obavlja javni prevoz putnika dužni da zaključe ugovor o osiguranju putnika u javnom prevozu od posledica nesrećnog slučaja, dakle da kupe posebnu polisu osiguranja koja će postojati uz polisu osiguranja od autoodgovornosti. Zakon u članovima 14 i 15 jasno utvrđuje koji vlasnici prevoznih sredstava su dužni da poseduju polisu osiguranja putnika u javnom prevozu od posledica nesrećnog slučaja i ko se smatra putnikom u javnom prevozu.

Kod ove vrste osiguranja nije bitna krivica za prouzrokovanje nezgode, štetu je dužno da nadoknadi osiguravajuće društvo koje je izdalo polisu za vozilo u kom se putnik nalazio. Zapravo, nije potrebno da dođe do saobraćajne nezgode, već samo do nesrećnog slučaja (npr. vozač autobusa naglo zakoči i putnik udari glavom u sedišta ispred sebe i povredi se). U slučaju da je pak došlo do saobraćajne nezgode, putnik će imati pravo da izabere kome će poslati zahtev za naknadu štete, i to da li po osiguranju od posledica nesrećnog slučaja ili po osiguranju od autoodgovornosti, to jest od osiguravajućeg društva koje je izdalo polisu vozilu koje je prouzrokovalo saobraćajnu nezgodu. Preporuka je da se u ovakvim slučajevima izabere osiguranje od autoodgovornosti, imajući u vidu da iznosi koji se isplaćuju po ovom osnovu daleko premašuju iznose iz osiguranja od posledica nesrećnog slučaja.

Pored navedenog, slično rešenje postoji i kod obaveznog osiguranja u saobraćaju u određenim situacijama. Naime, kada se dogodi saobraćajna nezgoda s nematerijalnom štetom koju pretrpe putnici (ne i vozač) u vozilu koje ne potpada pod kategoriju vozila koje vrši javni prevoz, svi zahtevi putnika za nematerijalnu štetu mogu biti upućeni osiguravajućem društvu koje je izdalo polisu od autoodgovornosti za to vozilo, bez obzira na krivicu za prouzrokovanje nezgode.

Ovo je posebno značajno za učesnike saobraćajnih nezgoda s većim brojem vozila, kod kojih je, po pravilu, postupak dokazivanja krivice složen i dugotrajan, te se putnicima daje mogućnost da se obrate osiguravaču vozila u kom su se nalazili u trenutku nezgode, što umnogome olakšava i skraćuje postupak naknade štete. Po utvrđivanju krivice za izazivanje nezgode, osiguravajuće društvo će imati pravo regresa prema drugom osiguravajućem društvu ukoliko se utvrdi da je drugo vozilo izazvalo nezgodu.

U situacijama kada je došlo do nematerijalne štete, a u nezgodi je učestvovalo samo jedno vozilo (npr. vozač izgubi kontrolu nad vozilom, sleti sa kolovoza, a povrede pretrpe svi u vozilu), putnici mogu podneti odštetni zahtev jedino osiguravaču tog vozila.

MORAM LI NADOKNADITI ŠTETU AKO SAM SKRIVIO SAOBRAĆAJNU NEZGODU?

Do sada je bilo reči isključivo o onoj strani koja je pretrpela štetu radnjama i postupcima drugih učesnika u saobraćaju. Šta je s onima koji su tu štetu načinili, takozvanim krivcima, osiguranicima ili štetnicima, što se najčešće može čuti u rečniku osiguranja? Koja su Vaša prava i obaveze ako ste prouzrokovali saobraćajnu nezgodu?

Osnovno pravo je to da od Vas niko ne može zahtevati naknadu štete. U situacijama kada neko iz neznanja ili greškom od Vas to zahteva, taj zahtev možete proslediti osiguravajućem društvu ili Garantnom fondu. Jedina plaćanja koja predstavljaju Vašu obavezu mogu biti u vezi sa eventualnim prekršajnim ili krivičnim postupkom, u skladu sa obavezama prema državi, ili u vezi s malus sistemom i postupkom regresa, o čemu će biti reči u narednim pasusima.

Nakon što osiguravajuće društvo utvrdi da je zahtev za naknadu štete osnovan (ili delimično osnovan) i isplati nadoknadu oštećenom, podatke o učesnicima saobraćajne nezgode s naznakom prouzrokovača šalje Udruženju osiguravača Srbije, koje vodi evidenciju o tome i pravi bazu korisnika bonus-malus sistema.¹⁷ Naime, vozila koja se nalaze u saobraćaju podeljena su na dvanaest premijskih stepena, koji su osmišljeni kao sistem nagrade ili kazne za vozače koji ne prouzrokuju, odnosno prouzrokuju saobraćajne nezgode. Sva vozila ulaze u saobraćaj s premijskim stepenom četiri. U zavisnosti od toga da li postoji ili ne postoji šteta koja je skrivljena, premijski stepen raste ili opada. Ukoliko vozilo

17 Na osnovu Odluke o osnovnim kriterijumima bonus-malus sistema: <http://www.pravno-informacioni-sistem.rs/SlGlasnikPortal/eli/rep/sgrs/narodnabanka/odluka/2020/84/3>

ima jednu skrivljenu štetu, premijski stepen će se podići za tri stepena i u naredne tri godine vlasnik vozila će kupovati skuplju polisu osiguranja od autoodgovornosti (prve godine će biti skuplja 50%, druge godine 30%, treće 15%), dok će se četvrte godine cena polise vratiti na redovnu ukoliko nije bilo novih šteta u međuvremenu.

Ako ste prouzrokovali štetu u određenim situacijama, osiguravajuća društva mogu imati finansijska potraživanja prema Vama u vidu regresnog zahteva koji Vam upućuju. Dakle, u sedam slučajeva utvrđenih zakonom, štetnik će biti krajnji dužnik i izgubiće svoje osnovno pravo iz osiguranja.¹⁸ Drugim rečima, osiguravajuće društvo će isplatiti naknadu štete oštećenom (potpunu ili delimičnu) i od Vas, kao štetnika koji je ispunio bar jedan od sedam zakonskih uslova, zahtevaće povraćaj isplaćenih sredstava. Slučajevi su sledeći:

- vožnja pod uticajem alkohola iznad dozvoljene granice,¹⁹ opojnih droga, zabranjenih lekova ili drugih psihoaktivnih supstanci;
- napuštanje mesta nezgode bez davanja ličnih podataka i podataka o osiguranju;
- vožnja bez vozačke dozvole odgovarajuće kategorije (sem lica koja se obučavaju za vožnju);
- vožnja uprkos oduzetoj vozačkoj dozvoli, isključenju iz saobraćaja, zabrani upravljanja motornim vozilom i zabrani upotrebe inostrane vozačke dozvole u Srbiji;
- vožnja vozila protivno njegovoj nameni;

18 Član 29 Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju: https://www.paragraf.rs/propisi/zakon_o_obaveznom_osiguranju_u_saobracaju.html

19 Dozvoljena granica u Srbiji je 0,2 promila. U nekim državama Evrope ta granica je 0,5 (Grčka, Italija, Nemačka...) ili 0,8 (Engleska, Vels i Severna Irska), dok u nekim ne sme postojati alkohol u krvi (Češka, Slovačka, Mađarska i Rumunija).

- vožnja tehnički neispravnog vozila, a da je ta činjenica poznata vozaču;
- namerno prouzrokovanje štete.

KO VRŠI NADZOR NAD RADOM OSIGURAVAJUĆIH DRUŠTAVA?

S obzirom na to da osiguravajuća društva posluju kao finansijske institucije, glavnu ulogu u kontroli njihovog rada ima Narodna banka Srbije.

Uloga NBS u nadzoru društava za osiguranja jeste očuvanje i jačanje finansijske stabilnosti tržišta osiguranja s ciljem zaštite prava i interesa osiguranika i drugih korisnika osiguranja.

Narodna banka Srbije sprovodi nadzor kroz izdavanje i oduzimanje dozvola za obavljanje delatnosti osiguranja i putem kontrole nad obavljanjem te delatnosti.

Kontrola podrazumeva ocenu: zakonitosti obavljanja delatnosti i izveštavanja, delovanja organa uprave, kao i poštovanja pravila struke osiguranja, dobrih poslovnih običaja i poslovne etike.

УДРУЖЕЊЕ ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА
И ЗАМЕНИКА ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА СРБИЈЕ

CHRIS
Mreža Odbora za ljudska prava u Srbiji CHRIS
Network of the Committees for Human Rights in Serbia CHRIS

ДРУШТВО СУДИЈА СРБИЈЕ
JUDGES' ASSOCIATION OF SERBIA

Transparentnost Srbija
Transparency Serbia

**PARTNERI
SRBIJA**

cepris
Centar za pravosudna istraživanja

 Beogradski centar
za ljudska prava

FORUM SUĐIJA